אפשר לתקנה או לא אפשר לתקנה ת"ש קבל הבשר ונתן לפסול יחזיר לכשר א] ונהי נמי דיחזור הכשר ויקבלנו אי סלקא דעתך לא אפשר לתקנה, איפסלא לה, מי סברת דקאי זר גואי, לא, דקאי זר בראי איתמר אמר עולא אמר ר' יוחנן הולכה שלא ברגל פסולה ב] אלמא לא אפשר לתקנה איתיביה רב נחמן לעולא נשפך מן הכלי על הרצפה ואספו כשר הכא במאי עסקינן כשיצא לחוץ, לבראי נפיק לגואי לא עייל במקום מדרון איבעית אימא בגומא ואיבעית אימא בסמיכא ואיבעית תנא לאשמועינן כל הני ועוד ארתני באידך פירקין נשפך על הרצפה ואספו פסול ליפלוג בדידיה במה דברים אמורים בשיצא לחוץ אבל נכנס לפנים פסול תיובתא. איתמר הולכה שלא ברגל מחלוקת ר"ש ורבנן, ג] בהולכה רבתי דכולי עלמא לא פליגי דפסולה כי פליגי בהולכה זוטרתי מחכו עלה במערבא: אלא חטאת העוף ד] (דפסולה) בה מחשבה לר"ש היכי משכחת לה: אי דחשיב עלה מקמי דליפוק דם לא כלום היא ואי בתר דנפק דם ה] איתעבידא ליה מצותו מאי קושיא דלמא מדפריש (א) ועד דמטא למזבח דהא בעא מיניה רבי ירמיה מרבי זירא היה מזה ונקטעה ידו של מזה עד שלא הגיע דם לאויר המזבח מהו וא"ל ו] [פסולה, מ"ט] והזה ונתן בעינן כי אתו רב פפא ורב הונא בריה דרב יהושע מבי רב אמרי היינו תבא ובהולכה רבתי לא פליגי ז] והא כי פליגי בהולכה רבתי פליגי אלא בהולכה זוטרתי כולי עלמא לא פליגי (ב) (דלא פסלה) ח] כי פליגי בהולכה רבתי הוליכו זר והחזירו כהן וחזר והוליכו פליגי בה בני רבי חייא ור' ינאי חד אמר כשר וחד אמר פסול מר סבר אפשר לתקנה ומר סבר לא אפשר לתקנה הוליכו כהן והחזירו וחזר והוליכו זר אמר רב שימי בר אשי לדברי המכשיר ט] פסול לדברי הפוסל מכשיר, רבא אמר אף לדברי הפוסל י] פסול מאי טעמא דהא צריך לאמטוייה

אפשר לתקנה. בין שעשאה זר בין שעשאה כהן (ג) (אמרינן י] דאין) הולכה ופסולה דהא נעשית שלא כהלכתה מיהו יש לה תקנה להחזירה לאחוריה ולחזור להוליך ברגל: **או אין לה תקנה: יחזיר לכשר.** אלמא אפשר לתקנה: **ונהי נמי כו'.** כלומר ואי נמי מפרשת לה (ד) *דבכשר יא] ראשון [שיוליך] לצד המזבח קאמר וכל שכן דשמעת יב] דהולכת כשר קמא דהואי שלא ברגל כשרה היא יג] מכל מקום ש"מ דכשרה ע"י תקנה: **איפסלא.** בהולכת כשר יד] ראשונה: **מי סברת דקאי זר גואי.** לצד המזבח שהקריב הראשון טו] בהושטתו לצד המזבח: **דקאי זר בראי.** (ה) (וכשר) שהושיטה לו הרחיקה מן המזבח הלכך לאו הולכה הואי לפסול *וכי פשטינן יחזור כשר ויטלנו וזר מעשה אילטבא הוא דעבד דליכא הושטה יד המקרבתו למזבח: טז] **פסלה.** ואפילו עשאה כהן פוסלת הדם והאי דפסחים בדיידי וכדשנינן: **נשפך מן הכלי על הרצפה ואספו כשר.** הואיל ונתקבל בכלי, משנה היא בפ' שלישי בכל הפסולים, קס"ד כשנשפך (ו) (ונתפשט) ברצפה ונתקרב לצד המזבח יז] וקתני כשר והוי נמי דאמרת דצריך להחזירו לאחוריו ולחזור יח] ולהוליך ברגל מ"מ בתקנתא סגי לה: **כשיצא לחוץ.** כשנשפך לא נתפשט לצד המזבח אלא נתפשט להלן מן המזבח ונתרחק: **ופרכינן לבראי נפיק לגואי לא עייל.** בתמיה וכי אפשר לדם לצל שישפך ולא יתפשט לכל לדדין: **במקום מדרון.** יט] ומשופע חוץ למזבח: **בגומא.** שעומד במקומו ולא נתפשט: **אי נמי בסמיכא.** דם עבה וקרוב לקרוש: **באידך פירקין.** בפ' שני: **נשפך על הרצפה.** מצואר בהמה ולא נתקבל (ז) בכלי: **ליפלוג בדידיה.** בההיא דפרק שלישי דאיירי בקבלת כלי ניפלוג בה חילוק לפסול שפעמים שאף מן הכלי לרצפה פסולה אלא מדלא אשכח פסול אלא מצואר בהמה ש"מ נשפך מן הכלי לא שנא נפק לבראי ול"ש עייל לגואי כשר: **תיובתא.** דעולא: **מחלוקת ר' שמעון ורבנן.** דמתני' היא אי הויא עבודה אי לא, לרבי שמעון כא] לא הויא עבודה דהא קתני מתני' ר' שמעון מכשיר בהילוך דלא פסל בה מחשבה, בהולכה שלא ברגל כב] ומשום דלאו הולכה היא: **בהולכה רבתי כו'.** מסקנא היא למילתיה דקמפרש ואומר דכי פליגי ר"ש ורבנן (בהולכה זוטרתא) כג] [בהולכה זוטרתא פליגי ששחט בצד המזבח וזרק דהיינו שלא ברגל אבל בהולכה רבתי דהיינו ברגל לא פליגי, ולקמן מותיב לה ממתניתין דשמעינן מינה דבשוחט נמי רחוק מן המזבח מכשיר רבי שמעון מדקתני שאם רצה שוחט בצד המזבח וזורק: **מחכו עליה במערבא.** [מחייכו עליה] דהאי שמעתא דמוקי טעמא דר"ש בהולכה זוטרתא] ולמימר דלאו הולכה היא ואע"פ שאי אפשר לבטלה לאו עבודה היא: **אלא חטאת העוף.** דקיימא לן בפ' קדשי קדשים (לקמן דף סה.) דפסל בה מחשבה בהזאת דמה כד] שהוא עיקר עבודתה דכתיב שם והזה מדם החטאת על קיר וגו' שאוחזה בגופה ומתיז דמה לקיר והך הזאה הולכה זוטרתי היא וכיון דטעמא דר"ש משום דהולכה זוטרתא לא פסל בה כה] מחשבה היכי פסל בהך: **אי דחשיב עליה מקמי דליפוק דם.** דהיינו בהזאה: **לא** כו] **כלום היא.** דהא הולכה זוטרתי היא: **ואי** כז] **בתר שנעקר הדם.** וניתז מן הגוף חשיב: **הא איתעבידא מצותיה.** דקס"ד מכי נפק דם גמרה לה עבודת הזאתה ואע"ג דלא מטא דם למזבח, אא"ב בהולכה רבתי פליגי וטעמא דר"ש משום דאפשר לבטלה הוא הא דחטאת כח] אי אפשר לבטלה אלא אי אמרת (ח) משום (טעם) דלאו הולכה היא ובשלא ברגל פליגי היכי פסלה בהך הלא אין כאן מחשבה אלא בהולכה שלא ברגל לא שמה הולכה כט] [ולא פסיל בה מחשבה] ליכא למיפרך מהא, דכי אמר ר' יוחנן ל] אהולכה רבתי קאמר שאין דרכה בכך אבל השוחט בצד המזבח כו' וכן חטאת העוף שנמלקת אצל המזבח עיקר הולכתה בכך ומודה בה רבי יוחנן: לא] **ומאי קושיא דלמא מדפריש.** דם דפסק לה הולכה מתחלת הזאה ושנה להזאה עד דמטי למזבח וחיילא עלה המחשבה: **דהא בעא מיניה כו' היה מזה.** בחטאות הפנימיות: **מהו.** מי הויא עבודה בבעל מום ופסולה אם לא דהיכא למימר מכי פריש דם גמרה לה: **וא"ל פסולה** לב] **מ"ט והזה.** דחטאת העוף או דחטאות הפנימיות דכתיב בהן הזאה והזה ונתן בעינן הזאה דומיא דנתן דגבי הדדי כתיבי והזה מן הדם וגו' ונתן הכהן מן הדם על קרנות וגו' אלמא ישנה להזאה עד שיגיע למזבח: **היינו תוכא.** הא דמחכו במערבא משום דקשיא להו הכי: **ובהולכה רבתי לא פליגי והא כי פליגי כו'.** דהא לג] (וקתני אפשר שלא בהילוך ש"מ בדהילוך עסקינן וטעם משום שאפשר לבטלה הוא *והא מיהא לא ביטל: אלא בהולכה זוטרתי כ"ע לא פליגי דפסלה גרסינן וטעמא משום דה"א לבטלו ומאן דגריס דלא פסלה טעמא משום דלאו כלום היא ואין שם הולכה עליה אלא כולה צורך זריקה היא והא לא הוה בדעתיה למחשב אזריקה אלא אהולכה ולא חשיב מידי ופסול דחטאת העוף כדאוקי מדפריש ועד דמטא למזבח ומשום מחשבת הזאה ולא משום מחשבת הולכה: **הוליכו זר.** ברגל והחזירו כהן שהעבודה עליו מוטלת וחזר *והוליכו כשר, והא דתניא לעיל זר ואונן בהולכה פסול, כשלא החזירה: **אפשר לתקנה.** להולכת פסול ולא דמיא לשאר עבודות דאילו שחיטה וקבלה וזריקה מאחר שנעשו בפסול אי אפשר לחזור ולעשותן בהכשר וא"ת קבלה נמי יש לתקן כגון שלא קבל הפסול כל הדם ויכול כשר לחזור ולקבל ההיא ודאי כשרה לד] ובפ' שלישי (לקמן דף לב.) תנן לה אם יש דם הנפש יחזור הכשר ויקבל וכן בזריקה: הכי גרסינן הוליכו כהן והחזירו וחזר והוליכו זר: **אמר רב שימי לדברי המכשיר.** בהוליכו זר והחזירו כהן וחזר והוליכו: **פוסל.** לה] *כיון דהתם מ"ט מכשיר, דאזיל בתר בתרייתא, ה"נ זיל בתר בתרייתא: **לדברי הפוסל** לו]. דאזיל בתר הולכה קמייתא, מכשיר *(כיון) דאזיל בתר קמייתא (ט): **אף לדברי הפוסל** [שם] פוסל כאן דהא צריך לאמטוייה לז] [מאחר שנתרחק צריך לחזור ולהביאו לצד מזבח נמצאת הולכה אחרונה לצורך ככל ההולכות]:

הולכה שלא ברגל מחלוקת ר"ש ורבנן. יש מפרש פירוש אחר אבל פירוש הקונטרס עיקר: **חטאת** העוף דפסלה [הזאה] היכי משכחת לה. כיון דמכשיר ר"ש בהולכה שלא ברגל אלא ודאי אפכא מסתברא ותלוי הדבר *באפשר לבטלה דרחוק מן המזבח הולכה זו [אפשר לבטלה] דאי בעי הוה שוחט בצד המזבח ולא פסלה בה מחשב' אבל שחט קרוב למזבח והולכה זו של הושטת יד לא אפשר לבטלה פסלה בה מחשבה והכי בחטאת העוף פסלה מחשבה בהזאה מכי נפיק עד דמטא למזבח דלא אפשר לבטל דבר זה אבל לאידך דלא תליא באפשר ולא אפשר אלא הולכה שלא ברגל לא חשיבא והוי כאילו איתעביד אם כן בחטאת העוף נמי כאילו אתעביד מלותא ומשני דרחמנא *מחשבה זו מחשבה שלימה. ברו"ך:

אלא חטאת העוף דפסלה בה מחשבה היכי משכחת לה. אי אמרת בשלמא בהולכה (*שלא ברגל) פליגי אבל בזוטרתי דלא אפשר לבטלה פסלה מחשבה משכחת לה מיקמי דתיפוק דם משום דדם האגוז בצואר כנתון בכלי שרת ולא דמי לבעיא דרבי אבין בריש דם חטאת (לקמן דף לב:) דאיבעיא ליה אי צואר ככלי שרת אי לא אבל אי בזוטרתי לא פסלה לר' שמעון היכי משכחת לה אבל מכל זריקה דעלמא לא קשיא ליה לח] אי מיקמי דליפוק דם מן הכלי לאו כלום הוא ואי בתר דנפק הא איתעביד ליה מלותא משום לט] [דמדמפריש] ליה עד דמטא לא איתעביד מלותא מ] אבל בהזאה סד"א דלא צריך מזבח מידי דהוה אהזאה דפרוכת ובין הבדים דהויא הזאה אע"פ שלא נגע* מא]. הגה"ה:

הדרן עלך כל הזבחים

פז א מיי' פ"א מהל' פסה"מ הלכה כו:

גי' סל"ק באפשר לבטלה הולכה זו דרחוק מן המזבח דאי בעי הוי שחט בצד המזבח לא פסלה כנ"ל

פח ב מיי' פ"ב שם הלכה ז:

פט ג ד מיי' שם פ"א הלכה כו:

מחשבה להולכה זו מחשבה שלימה הס"ד וכנ"ל נ"ק

נ"א רבתי

שיטה מקובצת

א] עי' בהשמטות בסוף המס': ב] עי' בהשמטות בסוף המסכת: ג] עי' בהשמטות בסוף המס': ד] העוף דפסיל: ה] הא איתעבידא מצותו. תימה תיקשי ליה אבל זריקה היכא פסלא בה מחשבה אי מקמי כו' ואומר השר מקוצי דהתם משעה שמנענע הדם בכלי לצאת הוי תחילת התחלת זריקה מקמי דליפוק דם מן הכלי ניכר לעינים שהדם מנענע ורוצה לצאת אבל הדם שבצואר העוף אינו נראה לעינים ועד שיצא לחוץ לא הוי התחלת הזאה ושר תירץ ריב"א דבזריקת דמים בעלמא ידע שפיר דפסלה בה מחשבה מדפריש דם עד דמטי למזבח אבל הזאת חטאת העוף סד"א מדפריש גמרה לה עבודת הזאה מידי דהוה אהזאת פרוכת כו'. מהר"ם: ו] וא"ל פסולה מ"ט: ז] והא כי פליגי כו' וא"ת מאי פריך והלא כבר תירצנו לעיל זאת הקושיא דמיירי דאיכא הולכה מעט וי"ל דמ"מ פריך שפיר הכא דפשט המשנה משמע דמיירי בשוחט רחוק מן המזבח: אלא בהולכה זוטרתי כו' א) וטעמא משום דלא אפשר לבטלה וגם דרכה בכך והשתא ניחא דבהזאת העוף פסלה בה מחשבה משום דהוי כהולכה זוטרתי ולא הוצרכו לשנויא דלעיל. מהר"ם: ח] כי פליגי בהולכה רבתי. דלרבי שמעון לא פסלה כיון דאפשר [לבטלה] דשוחט בצד המזב' וזורק דאתת סברא דהשתא מיהא כיון ששחט ברחוק למזבח אי אפשר לבטלה לא ס"ל וקשה לריב"א דלעיל קאמר גבי טבילת אצבע דהוי כהולכה זוטרתי קאמר ר"ש דלא מפגלא אע"ג דלא אפשר לבטלה טבילת אצבע לכך נראה כגירסא אחרת אלא בהולכה זוטרתי כ"ע לא פליגי דלא פסלה משום דלאו כלום ואין שם הולכה עליה ופסלה דהזאת העוף מדפריש עד דמטא למזבח ומטעם מחשבת הזאה ולא מטעם מחשבת הולכה וא"ת מ"מ תקשי מרבנן דקאמרי לעיל דטבילת אצבע מפגלא דהוי הולכה זוטרתי והיכי קאמר הכא דברי הכל לא פסלה וי"ל דלעיל היינו למאי דבעי למימר דהולכה (שדרנו) [שלא]ברגל (כבעיין דלעיל דמייתי משומד דומיא (דישנא) דשמה הולכה הלכך כ"ש הולכה זוטרתי דדרכה בכך דשמה הולכה ופסולה בה מחשבה אבל הכא דמסקינן דהולכה שלא ברגל לא שמיה הולכה ה"ה בהולכה זוטרתי. מהר"ם: ט] המכשיר פוסל: י] אמרינן דאינו הולכה: יא] דבכשר אחר שלצד המזבח תיבת שיוליך ל"ש: יב] דשמעת מינה: יג] היא וא"כ מכל מקום: יד] כשרי ראשון הס"ד: טו] הראשון את הדם בהושטתו: טז] פסולה: יז] המזבח קצת וקתני: יח] ולחזור להוליכו ברגל: יט] מדרון במשופע חוץ: כ] פסול וליתני הכי בד"א דאם נתן בכלי כשר כשיצא לחוץ אבל נכנס לפנים פסול: כא] שמעון לאו עבודה היא דהא תיבת הוי ל"ש ונמחק: כב] ברגל קאמר ומשום: כג] ששחט בצד המזבח וזרק דהיינו ברגל אבל בהולכה רבתי דהיינו ברגל לא פליג ולקמן מותיב ליה ממתניתין דשמעינן מינה דבשוחט רחוק מן המזבח נמי מכשיר ר"ש מדקתני שאם ירצה שוחט וזורק הס"ד ומה"ד מחכו עליה דהא שמעתא דמוקי טעמא דר"ש בהולכה זוטרתי: כד] דמה שהיא עיקר: כה] פסל בה מחשבה היכי פסל בה כהן הס"ד ותיבת בהך ל"ש: כו] אמרת לאו כלום: כז] ואי בתר תיבת בתר ל"ש: כח] דהזאת העוף אי אפשר כו' אי אמרת טעמא משום: כט] הולכה ולא פסיל בה מחשבה: ל] יוחנן בהולכת רבתי: לא] יוחנן הס"ד ומה"ד לאו כלום היא דהולכה זוטרתי היא ולא פסלה בה הס"ד ומה"ד ומאי: לב] פסולה ומ"ש: לג] דהא קתני אבל אפשר: לד] כשרה דבפרק שלישי: לה] פסיל כאן דהתם מ"ש מכשיר משום דאזיל: לו] הפוסל שם דאזיל: לז] אמטוייה מאחר שנתרחק צריך לחזור ולהביאו למזבח נמצאת האחרונה הולכה לצורך ככל ההולכות: לח] ליה איך פסלה ביה מחשבה אי: לט] משום דפשיטא ליה תיבת מדמפריש ל"ש ונמחק: מ] מצותו דכתיב וזרקו בני אהרן על המזבח אבל בהזאה: מא] נגע. דאמרינן פעמים שלא היה נגע בה:

א) סיום תי' זה תמצא בתוס' סוד"ה חטאת העוף.

גי' בל"ק דבכשר אחר של צד המזבח קאמר והולכת כשר קמא דהואי שלא ברגל כשרה היא מ"מ ש"מ דכשירה ע"י תקנה כנ"ל

* עי' רש"ש

** עי' חק נתן המובא בס' אסיפת זקנים עמ' כט לש"י ד"ה ונהי נמי

לקמן לג.

הגהות הב"ח

(א) גמ' מדפריש דם ועד דמטא: (ב) שם לא פליגי (דלא פסלה) תא"מ ונ"ב ס"א דפסלה: (ג) רש"י ד"ה אפשר וכו' כהן דאמרת דאינה הולכה: (ד) ד"ה ונהי וכו' ואי נמי מפרשת לה דלכשר אחד של צד המזבח קאמר דיחזור וכשר דשמעת מינה דהולכת כשר: (ה) ד"ה דקאי וכו' הכשר: (ו) ד"ה נשפך וכו' נתפשט ברצפה ונתקרב: (ז) ד"ה נשפך וכו' בכלי פסול הס"ד: (ח) ד"ה הא איתעבידא וכו' אי אמרת טעמא דר"ש משום דלאו הולכה: (ט) ד"ה לדברי הפוסל וכו' בתר קמייתא ס"ג זיל בתר קמייתא הס"ד:

[עי' משנה למלך פ"א מהל' פסה"מ ה' כג ופ' י"א הלכה א]

גליון הש"ס

גמ' ואיבעית תנא. שבת ס ע"א:

נושא
אי אומרת דהולכה
שלא ברגל זו
שמה הולכה ואם
אפשר לתקנה
מקנה
△ (מזקק) אפשר לתקנה
▽ לא לתקנה
◇ כשר/פסול

נושא/מקנה
⌂ (מזקק)
מימרא דהולכה שלא
ברגל הוי מח'
ר"ש ורבנן במשנתנו
(יג)
☐ (I) (II) (עובים)
"מחכו עלה במערבא"
חולק על האימרא

נושא/מקנה
ווקאות של הולכה
בזמנים שהי' זר מעורב
בהן שהיתה הולכה ואח"כ
הרחקה ואח"כ עוד
פעם הולכה
• האם ניתן לתקנה
• האם יש להבדיל
בהתחלה או הסוף